

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002093

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-06-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дробний Віктор Сергійович

2. Viktor S. Drobnyi

Кваліфікація: 032

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3322-3564

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 03-05-2024

Спеціальність за освітою: Історія та археологія

Місце роботи здобувача: Криничанський ліцей імені Віктора Лаврентійовича Мусіяки Степівської сільської ради Миколаївського району Миколаївської області

Код за ЄДРПОУ: 26087240

Місцезнаходження: Поштова, 2, с. Кринички, Миколаївський р-н., 57121, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 17.051.094

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Соціально-економічний та культурний розвиток поселень Одеського повіту Херсонської губернії (XIX – початок XX ст.)
2. Socio-economic and cultural development of the settlements of Odesa District, Kherson Province (XIX – beginning of XX centuries)

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена аналізу соціально-економічного та культурного розвитку поселень Одеського повіту Херсонської губернії у контексті трансформаційних змін і регіональної специфіки XIX – на початку XX століття. На основі комплексного аналізу архівних та статистичних джерел, виявлених та опрацьованих автором в архівних та бібліотечних установах країни, було узагальнено процеси, які виникали у ході розвитку як поселень Південної України загалом, так і у межах адміністративних кордонів Одеського повіту Херсонської губернії. Було узагальнено стан вивчення проблеми у вітчизняній та зарубіжній історіографії, як на загальному, так і на конкретнорегіональному рівнях. Виявлено комплекс архівних та статистичних джерел. Розкрито роль, різних, за соціальним станом та етнічними походженням верств суспільства, у створенні та трансформації сталої мережі сільських поселень. Окреслено дослідницьку парадигму, у межах якої було виконано роботу, визначено методологію, основні методи та підходи. Виявлено

регіональну специфіку соціально-економічного розвитку і його вплив на історію поселень Одеського повіту Херсонської губернії, шляхом аналізу доступних архівних та статистичних джерел простежено трансформацію та зміни у чисельному складі різних типів поселень повіту впродовж XIX початку XX ст. Проаналізовано специфіку та особливості трансформації сільського господарства та його товаризацію. Для цього узагальнено процеси становлення поселень з часів Чорноморського козацького війська (1789-1792) до початку XX століття, охарактеризовано основні галузі господарства притаманні селянам, окреслено процес переходу земель у володіння землевласників на поч. XIX ст., охарактеризовано трансформацію поміщицького господарства шляхом аналізу форм господарювання у ряді маєтків повіту. Простежено зміни у землеволодінні та землекористуванні населення впродовж XIX ст. на початку XX ст. Узгальнено характерні риси життєдіяльності населення поселень повіту у періоди неврожайних років другої половини XIX століття. Актуалізовано роль органів місцевого самоврядування у подолання їх наслідків. Реконструйовано розвиток внутрішньоповітової зернової торгівлі на основі аналізу активності торгівельних операцій з зерном у містечках Янівка та Варварівка. Для останньої зокрема окреслено роль пристань у активізації торгівлі. Узагальнено напрямки економічної діяльності поселенців повіту, не пов'язаних з сільським господарством та їх вплив на фінансово-економічний розвиток населення, для цього висвітлено розвиток гончарного промислу в німецьких та українських поселеннях. Актуалізовано трансформацію гончарства у промислове виробництво цегли та черепиці. Визначено специфічну роль впливу на економічний добробут населення приморської смуги поселень, можливості працювати на соляних промислах в межах повіту; окреслено регіональні особливості культурного розвитку поселень Одеського повіту Херсонської губернії. Шляхом аналізу шкільної, позашкільної та професійної спеціалізованої освіти актуалізовано аспекти розбудови шкільної мережі.

2. The dissertation is devoted to the analysis of the socio-economic and cultural development of the settlements of the Odesa district of the Kherson province in the context of transformational changes and regional specificity of the 19th - at the beginning of the 20th century. On the basis of a comprehensive analysis of archival and statistical sources discovered and processed by the author in archival and library institutions of the country, the processes that arose during the development of both the settlements of Southern Ukraine in general and within the administrative borders of the Odesa district of the Kherson province were summarized. The state of study of the problem in domestic and foreign historiography was summarized, both at the general and at the specific regional levels. A complex of archival and statistical sources was identified. The role of different social strata and ethnic origins in the creation and transformation of a sustainable network of rural settlements is revealed. The research paradigm within which the work was performed is outlined, the methodology, main methods and approaches are defined. The regional specificity of socio-economic development and its influence on the history of the settlements of the Odesa district of the Kherson province were revealed, through the analysis of available archival and statistical sources, the transformation and changes in the numerical composition of various types of settlements of the district during the 19th and early 20th centuries were traced. The specifics and peculiarities of the transformation of agriculture and its commoditization are analyzed. For this purpose, the processes of the formation of settlements from the time of the Black Sea Cossack Army (1789-1792) to the beginning of the 20th century have been summarized, the main branches of the economy peculiar to the peasants have been characterized, the process of the transfer of land into the possession of landowners at the beginning has been outlined. XIX century. The transformation of the landlord economy was characterized by analyzing the forms of management in a number of county estates. Changes in land ownership and land use of the population during the 19th century were traced. at the beginning of the 20th century. The characteristic features of the life activity of the population of the county settlements during the periods of crop failure in the second half of the 19th century are summarized. The role of local self-government bodies in overcoming their consequences is updated. The development of intra-county grain trade has been reconstructed based on the analysis of the activity of trade transactions with grain in the towns of Yanivka and Varvarivka. For the latter, in particular, the role of marinas in the activation of trade is outlined. The areas of economic activity of the county's settlers not related to agriculture and their influence on the financial and economic development of the population are summarized, for this the

development of the pottery industry in German and Ukrainian settlements is highlighted. The transformation of pottery into the industrial production of bricks and tiles is updated. The specific role of influence on the economic well-being of the population of the coastal strip of settlements, the opportunity to work in the salt industries within the county was determined; The regional features of the cultural development of the settlements of the Odesa district of the Kherson province are outlined. Through the analysis of school, out-of-school and professional specialized education, the aspects of building the school network are updated.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0118U003979

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Дробний В. С. Розвиток німецької колонії Гальбштадт у другій половині XIX – на початку XX ст. // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Історичні науки: збірник наукових праць. – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2019. – No 2 (48), грудень 2019. – С. 134–140
- с Дробний В.С. Соляні промисли Одеського повіту Херсонської губернії XIX – початку XX ст. / Віктор Дробний // Емінак: науковий щоквартальник. – 2021. – № 4 (36) (жовтень-грудень). – С. 72–85. – (Історія України). – DOI: [https://doi.org/10.33782/eminak2021.4\(36\).557](https://doi.org/10.33782/eminak2021.4(36).557) (Scopus)
- Дробний, В. С. До питання подолання наслідків неврожаїв в Одеському повіті Херсонської губернії у 70-ті роки XIX ст./ Віктор Дробний // Південний архів (історичні науки). Збірник наукових праць. – 2022.- Вип. 37. – с. 12–20
- Дробний, В. С. Роль єврейського населення в соціально-економічному розвитку Одеського повіту Херсонської губернії кін. XIX-поч. XX ст./ Віктор Дробний // Південний архів (історичні науки). збірник наукових праць. – 2022.- Вип. 38. – с. 19–27.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U003979

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рижева Надія Олександрівна
2. Nadiia O. Ryzheva

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Код за ЄДРПОУ: 02125444

Місцезнаходження: вул. Нікольська, буд. 24, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів**Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Черемісін Олександр Вікторович

2. Olexandr V. Cheremisin

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0173-0489

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493020

Місцезнаходження: вул. Стрітенська, буд. 23, Херсон, 73006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Константінова Вікторія Миколаївна

2. Viktoriya M. Konstantinova

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1557-5213

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 71100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васильчук Геннадій Миколайович
2. Gennadiy M. Vasylychuk

Кваліфікація: д.н, професор, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3023-6682

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Приймак Олег Миколайович
2. Oleg M. Priymak

Кваліфікація: д.н, професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0896-1431

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Мільчев Володимир Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мільчев Володимир Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

Дребезов Денис Олегович

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна